

လိင်အကြမ်းဖက်မှု၊ နာကျင်ဒဏ်ရာ နှင့် လျစ်လျူရှုမှု

ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် ဒုက္ခသည် စခန်းများ ရှိ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သော ရိုဟင်ဂျာများ ကို ကုသပေးနေသော ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများကို မေးမြန်းမှုများ

အကျဉ်းချုံး ဖော်ပြချက် အောက်တိုဘာလ ၂၀၂၀





ဩဂုတ်လ ၂၀၁၇။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ ကော့ဒ်ဘီအီး သို့ ရိုဟင်ဂျာ ဦးရေ သောင်းနှင့်ချီပြီး စတင်ရောက်ရှိလာကြသည်။ သူတို့သည် မြန်မာ စစ်တပ် ၏ သေနတ်သံများ၊ လူသေခံရမှုများ၊ မီးလောင်နေသော အိမ် နှင့် လယ်ယာများကြားမှ ရက်ပေါင်းများစွာ လမ်းလျှောက် လာခဲ့ကြရသည်။

ရက်အနည်းငယ်အတွင်း ဝါးများ၊ ပလတ်စတစ် အမိုးများဖြင့် ကျန်းမာရေး ဆေးခန်းများကို အလျင်အမြန် ဆောက်လုပ်ခဲ့ကြရသည်။ ကမ္ဘာ့အနှံ့မှ ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းများ က လာရောက် ကူညီခဲ့ကြသည်။

အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သော ရိုဟင်ဂျာများကို ကုသပေးခဲ့သော ဆရာဝန်များ၊ သူနာပြုများ၊ ဘေးဘက်အထောက်အပံ့များ နှင့် စိတ်ပညာရှင်များ အားလုံးကြားသိခဲ့ရသော ဇာတ်လမ်းများက တစ်ပုံတည်းဖြစ်သည်။

မိသားစုများ ရှေ့မှောက်တွင် လူများ အသတ်ခံခဲ့ကြရသည်။ အမျိုးသားများ အသတ်ခံခဲ့ရပြီး အမျိုးသားများ မုဒိန်းကျင့်ခံခဲ့ကြရသည်။ စစ်ဝတ်စုံဝတ် ယောက်ျားသားများက အမျိုးသမီးများကို အိမ်ထဲတွင် ပိတ်ထားပြီး အုပ်စုလိုက် မုဒိန်းကျင့်ခဲ့ကြသည်။ မိသားစု နှင့် တရပ်ကွက်တည်းသားများ မျက်စိရှေ့မှောက်တွင် မုဒိန်းကျင့်ခြင်း သို့မဟုတ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျူးလွန်ခြင်းများကို မမြင်ချင်မှ တစ်ဆုံးဖြစ်သည်။ ထိတ်လန့်ဖွယ် ဖြစ်ရပ်များကို ပြန်ပြောပြရန် စကားလုံး မရှိ။

ဤအကြမ်းဖက်မှု၏ နောက်ဆက်တွဲ ကိုယ်ကာယ နှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းများ မျက်စိရှေ့မှောက် မြင်တွေ့ခဲ့ကြရသည်။ ခန္ဓာကိုယ်ထိခိုက်မှုအတွက် သက်သေကို မီးယပ်စစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ချိန် သို့မဟုတ် ဆန္ဒအလျောက်မဟုတ်သည့် ကိုယ်ဝန်ရှိလာချိန်တွင် သိရှိခဲ့ကြရသည်။ လပေါင်း နှစ်ပေါင်းများစွာ မျက်လုံးချင်းမဆုံနိုင်ခြင်း၊ မျက်ရည်ကျခြင်း၊ အကြောင်းမဲ့ ကိုယ်လက်ကိုက်ခွဲခြင်းများကို နှစ်နှစ်လလ ခံစားနေခြင်းက စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို ဖော်ပြနေသည်။

တတ်စွမ်းသမျှ ကုသပေးခဲ့ကြသော်လည်း စိတ်ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ ရှားပါးခြင်း၊ ဆက်သွယ်ရေး အခက်အခဲ၊ ယဉ်ကျေးမှု ထိရလွယ်မှု၊ လူနာများပြားမှု၊ လိင်အကြမ်းဖက်ခံရပြီး လွတ်မြောက်လာသူများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ စသည့် အတားအဆီးများစွာရှိသည်။ ဒုက္ခသည် စခန်းများတွင်လည်း လိင်အကြမ်းဖက်မှုများ ဆက်လက်ရှိမြဲရှိနေဆဲ။ အတားအဆီးများကြောင့် ကုစားရခက်နေသည်။ အတားအဆီးများက ဒဏ်ရာကို နက်သထက် နက်စေသည်။

သေလုမြေပေး တိုက်ခိုက်ခံရပြီး အိမ်ရာများမှ အကြမ်းဖက်နှင်ထုတ်ခံပြီး သုံးနှစ်ခန့်ကြာသော် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သော ရိုဟင်ဂျာများ၏ အမှန်တရားများကို ဤတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

မျက်နှာဖုံး။ ။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် ရှိ ဘလုခါလီ ဒုက္ခသည် စခန်းတွင် လမ်းလျှောက်နေကြသော ရိုဟင်ဂျာ။ ဓာတ်ပုံ။ ။ အိရန်ဟု ဆာကာ /အေအက်စ်စီ/ဂတ်တီ ပုံရိပ်များ

အကျဉ်းချုံး ဖော်ပြချက်



“လူပေါ်မူတည်ပြီး နာကျင်ဒဏ်ရာတွေကို နည်းမျိုးစုံနဲ့ တွေ့ရပါတယ်။ လူတိုင်းမှာ နာကျင်ဒဏ်ရာတွေကိုယ်စီရှိတာ သေချာတယ်လို့ ကျွန်ုပ်ပြောရဲတယ်။”

၂၀၁၇ နှင့် ၂၀၁၈ အတွင်း ကော့ဒ်ဘားတွင် အလုပ်လုပ်ခဲ့သော ဆရာဝန်တစ်ဦး

ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် ခုက္ခသည်စခန်း တစ်ခု ရှိ ကွက်ကြား ကျန်းမာရေးဆေးခန်းတွင် ရိုဟင်ဂျာ အမျိုးသမီး နှင့် ကလေးတစ်ယောက်ကို အရေးပေါ်သူနာပြုက ကုသမှုပေးနေစဉ်။

၂၀၁၇ ဩဂုတ်လတွင် ရိုဟင်ဂျာ လူမျိုးများ၏ လူ့အခွင့်အရေး ကို ဖောက်ဖျက်သည့် ယခင်လုပ်ရပ်များထက် ပိုမိုဆိုးရွားသော ကျယ်ပြန့်ပြီး စနစ်ကျသည့် စစ်ဆင်ရေးတစ်ရပ်ကို မြန်မာစစ်တပ် (တပ်မတော်) က ဆင်နွှဲခဲ့ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ (ယူအန်) နှင့် လူ့အခွင့်အရေး အုပ်စု များစွာတို့က မြန်မာ့ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ ကျူးလွန်ခဲ့သည့် မုဒိန်းမှု၊ အုပ်စုဖွဲ့ မုဒိန်းမှု၊ လိင်ကျွန်ပြုမှု၊ အတင်းအဓမ္မကျူးလွန်မှု၊ လိင်အင်္ဂါဖျက်ဆီးမှု နှင့် လိင်အင်္ဂါများ၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာကျူးလွန်မှုများ နှင့် ခြိမ်းခြောက်အကျပ်ကိုင် မုဒိန်းကျင့်ခြင်း နှင့်လိင်ပိုင်းဆက်ဆံခြင်းများပြုလုပ်ပြီး နောက်ဆုံး သတ်ဖြတ်ခြင်းများကို အထောက်အထားများ ပြုထားခဲ့ကြပါသည်။^၂ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများသည် တရစ်ကွက်သား၊ မိသားစုဝင်များကို မုဒိန်းကျင့်ခြင်း သို့မဟုတ် လိင်ပိုင်းကျူးလွန်ခြင်းများကို အတင်းအဓမ္မကြည့် ခိုင်းခံခဲ့ရသည့် ဖြစ်ရပ်များစွာကိုလည်း ပြန်ပြောပြကြပါသည်။ မြန်မာ အစိုးရ က “နယ်မြေရှင်းလင်းရေး လုပ်ငန်းများ”ဟု ခေါ်သည့် လုပ်ငန်းများ ပြီးနောက် ရိုဟင်ဂျာ ၇၂၀၀၀၀ ကျော်တို့ အိမ်နီးနားချင်းနိုင်ငံ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်သို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြရပါသည်။ ယင်းသို့သော လူမဆန်သည့် လုပ်ရပ်များကို ခွဲခြားစိတ်ဖြာကြည့်ပါက လိင်အကြမ်းဖက်ခြင်းကို တပ်မတော်က ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးများကို ၎င်းတို့၏ အိမ်ရာများမှ စွန့်ခွာသွားစေရန် ခြိမ်းခြောက်သော၊ တုန့်လှုပ် ကြောက်လန့်စေသော၊ အပြစ်ပေးသော ဗျူဟာတစ်ရပ်အနေဖြင့် အသုံးပြုခဲ့ခြင်း ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ထင်မြင်ယူဆထားကြပါသည်။^၃

လူ့အခွင့်အရေးအတွက် သမားတော်များ (ပီအိတ်ချ်အာ) သည် မြန်မာနိုင်ငံ တွင် ရိုဟင်ဂျာ နှင့် အခြား လူနည်းစု လူမျိုးများကို မိန့်ပိတ်မှုများကို ၁၅ နှစ်ကျော် ကြာ အထောက်အထားများ ရယူခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၇ နှင့် ၂၀၁၈ နှစ်များတွင် ပီအိတ်ချ်အာ က အသက်ရှင်ကျန်ခဲ့သောသူများကို ဆေးယူခင်း စစ်ဆေးခြင်း၊ ဩဂုတ်လ ၂၀၁၇ တွင် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် ကျူးလွန်ခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အရည်အသွေး နှင့် အရေးအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို စုဆောင်းခဲ့ပါသည်။

ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် တွင် ၎င်းတို့အား စောင့်ရှောက်ခဲ့သောသူများ - ဆရာဝန်များ၊ သူနာပြုများ၊ စိတ်ကျန်းမာရေးပညာရှင်များ နှင့် အခြားကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်း များက ရိုဟင်ဂျာ ခုက္ခသည်များကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်များကို အချို့သော လေ့လာမှုများက မှတ်တမ်းတင်ထားနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ပီအိတ်ချ်အာ က ရိုဟင်ဂျာ လူမျိုးများ ခံစားခဲ့ရသည့် သီးခြား အကြမ်းဖက်မှုပုံစံများအကြောင်း ကို ထုတ်ပြန်ပေး နိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ဝန်ထမ်းများ ၏ အမြင်ကို ရှာဖွေခဲ့ပါသည်။

ပီအိတ်ချ်အာ သည် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်တွင် ၂၀၁၇ ဩဂုတ်လ နောက်ပိုင်း ရိုဟင်ဂျာ ခုက္ခသည်များကို ကျန်းမာရေးဌာနမျိုးစုံတွင် တွေ့ဆုံခဲ့ဖူးကြသော နယ်ပယ်မျိုးစုံ မှ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ဝန်ထမ်း ၂၆ ယောက်ကို အင်တာဗျူးခဲ့ပါသည်။ အင်တာဗျူး တွင် ဩဂုတ်လ ၂၀၁၇ နောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံမှ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်သို့ ထွက်ပြေးလာသည့် ရိုဟင်ဂျာခုက္ခသည်များ ၏ ထိခိုက်ဒဏ်ရာများ၏ ပုံစံ နှင့်ခံစားခဲ့ရသော အခြေအနေများနှင့်ပတ်သက်ပြီး အထူးသဖြင့် လိင်အကြမ်းဖက် မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် ၎င်းတို့၏ အမြင် နှင့် နားလည် ထားသည်များကို ဖော်ထုတ် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။

အဆိုပါ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဝန်ထမ်းများ၏ အဆိုအရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် လိင်အကြမ်းဖက်မှုမှာ နေရာအနှံ့တွင် ဖြစ်ပွားပြီး ဘုံပုံစံမျိုးရှိသည်။ ၎င်းကျန်းမာရေးပေးစောင့်ရှောက်မှုဝန်ထမ်းများ၏ ပြန်ပြောင်းပြောသည့် မြန်မာစစ်တပ်ဖွဲ့ဝင်များ နှင့် ယူနီဖောင်းဝတ်များ၏ လိင်အကြမ်းဖက်မှု ပုံစံမျိုးကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရယူရာတွင် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပြီး အခြားအစီရင်ခံစာများစွာ နှင့်လည်း ကိုက်ညီမှုရှိသည်။^၄

“သူမ စတင်ကြွေးငြိုး စစ်တပ်၊ မြန်မာစစ်တပ် ကြောင့် မုဒိန်းကျင့်ခံခဲ့ရသည့် သူမ၏ အတွေ့အကြုံကို ကျွန်ုပ်တို့ ပြောပြခဲ့ပါသည်။”

၂၀၁၇ တွင် ကုတက်ပလောင် စခန်း၊ ပြင်ပလူနာဌာနတွင် အလုပ်လုပ်ခဲ့သော သူနာပြုတစ်ယောက်

ပီအိတ်ချ်အာ က ပြုလုပ်သော အင်တာဗျူးများတွင် ဩဂုတ်လ ၂၀၁၇ က “နယ်မြေရှင်းလင်းရေး လုပ်ငန်းများ” ပြုလုပ်သည့်ကာလအတွင်းတွင် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် နေရာအနှံ့နှင့် စနစ်တကျ လိင်အကြမ်းဖက်မှုများကို ပြုလုပ်သူမှာ မြန်မာစစ်တပ်၊ တပ်မတော်ဖြစ်သည်ဟုသော စွပ်စွဲချက်ကို ဝိမို ရုပ်လုံးပေါ်စေခဲ့သည်။

ဤလေ့လာမှု၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေဖြစ်သော ၎င်းတို့၏ လူနာများ က ကြုံတွေ့ခဲ့ ရသည်များကို ပြန်ပြောပြမှုတွင် အုပ်စုဖွဲ့မုဒိန်းကျင့်မှု၊ လိင်အမြတ်ထုတ်မှု နှင့် အခြား ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ တိုက်ခိုက်မှု၊ အခြားအကြမ်းဖက်မှုများ ယှဉ်တွဲသော လိင်အကြမ်းဖက်မှုများသည် သမားရိုးကျဖြစ်ပြီး တပ်မတော်က ပြုလုပ်သည်ဟု ပြောကြကြောင်း အင်တာဗျူးများတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။

ပီအိတ်ချ်အာ က အင်တာဗျူးထားသည့် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းအားလုံးက တကယ်ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း သက်သေရှိသည် သို့မဟုတ် အမျိုးသမီး၊ မိန်းကလေး၊ အမျိုးသား၊ ယောက်ျားလေး၊ နှင့် လိင်ပြောင်းသူများအပေါ် မြန်မာစစ်တပ်က လိင်အခြေပြု နှင့် ကျားမ အခြေပြု ကျူးလွန်ခဲ့သော ဖြစ်ရပ်များအကြောင်း ပြန်ပြောခံရဖူးသည်ဟု တညီတညွတ်ထဲ ထွက်ဆိုကြပါသည်။ ပီအိတ်ချ်အာ က အင်တာဗျူးသည် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းအားလုံးက ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် အဆိုပါလုပ်ရပ်များကြောင့် ကိုယ်ကာယ နှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများကို တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ၎င်းတို့သည် အကြမ်းဖက်မှုကြောင့်ဖြစ်သည့် နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများကို အခြေခံအဆောက်အအုံ မပြည့်စုံမှု၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ရှိ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားသော တုံ့ပြန်ကျန်းမာရေး စနစ်အတွင်း အရင်းအမြစ် မလုံလောက်မှုတို့ကြောင့် နေရာအနှံ့တွေ့ရပြီး ပြင်းထန်သော ကိုယ်ကာယ နှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများကို လုံလောက်စွာ အာရုံမစိုက်နိုင်ခဲ့ကြောင်းလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။

မုဒိန်းမှုကြောင့် နောက်ဆက်တွဲဖစ်လာသည့် နာကျင်ဒဏ်ရာများ နှင့် လိင်အကြမ်းဖက်မှု နှင့် ပက်သက်သည့် လူနာ၏ ရာဇဝင်များသည် အမျိုးသမီးက မုဒိန်းကျင့်ခံပြီး စောင့်ရှောက်မှု ဝန်ဆောင်မှုများ ရှာဖွေခြင်းမဟုတ်ဘဲ မီးယပ်ပြသနာ သို့မဟုတ် ကိုယ်ဝန်အပ်ခြင်းကဲ့သို့သော အခြားအကြောင်းပြချက်များနှင့်ပက်သက်ပြီးဖြစ်သည် ဖော်ထုတ်သိရှိခဲ့ရသည်ကများသည်ဟု ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဝန်ထမ်းများက ပြောပြခဲ့ပါသည်။ လူနာများ၏ အပြုအမူ နှင့် စိတ်ကျန်းမာရေး အခြေအနေများကို ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏ စုဆောင်းထားမှုများက ဤလိင်အကြမ်းဖက်မှု နှင့် အခြားအကြမ်းဖက်မှုများသည် ၎င်းတို့ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီးနောက်နစ်နားစွာတိုင် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်ခဲ့သူများအပေါ် နက်နဲစွာ ကာလကြာရှည်စွာ အနာတရဖြစ်ကျန်ရှိနိုင်သည်ဟု ဖော်ပြနေပါသည်။ စဉ်ဆက်မပြတ် အင်တာဗျူးခဲ့သော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ဝန်ထမ်းများက ရိုဟင်ဂျာ လူမျိုးများအတွက် စိတ်ကျန်းမာရေးအထောက်အပံ့ လိုအပ်ချက်များစွာ ရှိနေကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်သို့ ထွက်ပြေးရသော ရိုဟင်ဂျာများ အထူးသဖြင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နှင့် ကျားမအခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုများ နှင့် ဆက်စပ် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲများကို ခံစားနေရသူများသည် စောင့်ရှောက်မှု ကို ရယူရာတွင် အတားအဆီးများစွာကို ကျော်ဖြတ်နေရသည်ဟု ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုဝန်ထမ်းများက ဖော်ပြကြပါသည်။ ယင်းအတားအဆီးများတွင် လိင်အကြမ်းဖက်မှု၏ ကိုယ်ကာယ နှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲများ ကို ဆန်းစစ်သည့် ပရိုတိုကောများ မရှိခြင်း၊ စောင့်ရှောက်သူများ၏ အလုပ်များခြင်း၊ လူနာ၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာလုံခြုံမှု နှင့် စိတ်အနာတရဖြစ်မှုများပါဝင်ပါသည်။ ယင်း အတားအဆီးများက ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် ဒုက္ခသည်စခန်းတွင် ရိုဟင်ဂျာများ၏ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု ကို ရယူခြင်းကို လျော့နည်းခြင်း၊ အနာကျက်ရန် နှောင့်နှေးခြင်း နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကြမ်းဖက်လှုပ်ရှားမှုကြောင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော နာကျင်ဒဏ်ရာများကို ပိုမိုဆိုးရွားစေပါသည်။



ဒုက္ခသည်စခန်း ကျန်းမာရေးစင်တာ တစ်ခုတွင် ရိုဟင်ဂျာလူနာတစ်ယောက်အား အရေးပေါ်ဆေးပေးခန်း ဆရာဝန်က ကုသမှုပေးနေပုံ

ရိုဟင်ဂျာများ၏ အတွေ့အကြုံနှင့် ရင်းနှီးသော ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများက လိင် နှင့် ကျားမအခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုများသည် ရိုဟင်ဂျာများ၏ ဘဝ နှင့် ရိုဟင်ဂျာအသိုင်းအဝိုင်းအပေါ် လိင်အကြမ်းဖက်မှု၏ နောက်ဆက်တွဲ အကျိုးဆက်များ၏ သက်ရောက်မှုများအကြောင်းကို ပြောပြခဲ့ကြပါသည်။ ကျန်ရစ်သူများ၏ အတွေ့အကြုံများသည် သက်ဆိုင်ရာရက်စွဲအထိ လိင်အကြမ်းဖက်မှု၊ နေရာရွှေ့ပြောင်းရခြင်း၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော ကျန်းမာရေး နှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စောင့်ရှောက်မှုများ နှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းရှားပါးမှု ကြောင့် ပိုမိုထိခိုက်လွယ်မှု၊ တို့ကြောင့်ဖြစ်သည့် ရင်တွင်းဒဏ်ရာကို ပိုမိုသက်သေပြနေပါသည်။

ရိုဟင်ဂျာများအတွက် တရားမျှတမှုအတွက် ၎င်းတို့၏ ဥပဒေအရ အခြေအနေမည်သို့ပင်ရှိစေကာမူ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ ရွှေ့ရသည့် အခြေခံအခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။ မြန်မာအစိုးရသည် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် ပိုမိုများပြားလာသော အကြမ်းဖက်မှုများ နှင့် ပက်သက်ပြီး စစ်မှန်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများပါ^၇ ကို မပြုလုပ်သေးသည်မှာ သုံးနှစ် ကျော် ကြာလာပြီဖြစ်ပြီး ဤအစီရင်ခံစာသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ နှင့် နိုင်ငံတွင်း တရားစီရင်မှုများ^၆ အတွက် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း^၁ နှင့် တရားဆွဲဆိုခြင်းများကို အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေမည့် လူမဆန်သည့်လုပ်ရပ်များ နှင့် လိင်အကြမ်းဖက်မှုများ အမှန်တကယ် ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း ကိုသိရှိရန် ရိုဟင်ဂျာများကို ကုသပေးခဲ့သော ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို စီးမောင်းသိုးပြုပေးနေပါသည်။ ဤတစ်စားကို ပြုစုနေချိန်တွင် အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာအဆင့်တွင် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ်ကျူးလွန်ခဲ့သည့် ပြစ်ဒဏ်များ^၈အတွက် တရားမျှတမှု နှင့် တာဝန်ခံမှုတို့ကို ဖွဲ့စည်းပေးမည့် လုပ်ငန်းစဉ်ပေါင်းများစွာ လုပ်ဆောင်နေကြပြီ ဖြစ်ပါသည်။ အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်တစ်ခုအနေဖြင့် ရိုဟင်ဂျာများ၏ တောင်းဆိုမှုကို လေ့လာနေသော တရားရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် လျော်ကြေးပေးရေး အစီအစဉ်များ နှင့် လိင်အကြမ်းဖက်မှုများကို ဖြစ်စေသည့် ကျားမခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း နှင့် မညီမျှမှုများ ကို အာရုံစိုက်သည့် ဓားစာခံရုံပုံငွေလည်း ပါသင့်ပြီး လျော်ကြေးပေးသော၊ ပြန်လည်ပေးဆပ်သော နှင့် ပြန်လည်မွမ်းမံသော သဘောသဘာဝမျိုးလည်း ဖြစ်ရပါမည်။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်သူများ ၏ စောင့်ကြည့်မှုက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု နှင့် တာဝန်ခံမှုရှိစေရေးအတွက် လိုအပ်ချက်များ ရှိနေပြီး အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သော ရိုဟင်ဂျာများ နှင့် ၎င်းတို့၏ အသိုင်းအဝိုင်း၏ လိုအပ်ချက်များကို ဦးစားပေးသော အပြောင်းအလဲဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု ကို အခြားပုံစံဖြင့် အားထုတ်လုပ်ဆောင်ရွက်လည်း လိုအပ်ပါသည်။^၉

“လူတိုင်းသိလို့ ကျွန်ုပ်ပြောချင်တယ်။ ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ခဲ့ရတဲ့လူတိုင်းက အကြမ်းဖက်မှု နဲ့ ခရီးရဲ့ သက်ရောက်မှုတွေကို ခံစားနေရတာ လုံးဝသေချာတယ်လို့ ကျွန်ုပ်ပြောချင်တယ်... လူကောင်းတစ်ယောက်တစ်ယောက်ကို ပု မိတော့ မတွေ့ဖူး”

၂၀၁၇ တွင် ကော့ဒိဘားတွင် အလုပ်လုပ်နေသော သူနာပြုတစ်ယောက်

လိင်အကြမ်းဖက်မှုနာကျင်ဒဏ်ရာနှင့်လုံခြုံမှုမရှိ။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ဒုက္ခသည်စခန်းများရှိ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သော ရိုဟင်ဂျာ များ ကို ကုသပေးနေသော ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများကို မေးမြန်းမှုများ

တိုက်တွန်းအကြံပြုချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရိုဟင်ဂျာများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော လိင်အကြမ်းဖက်မှု၏ ပမာဏ၊ ထိခိုက်မှုနှင့် ဖွဲ့စည်းမှု၊ ဘက်လားဒေ့ရှ်တွင် ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော အတူနေ ပါတနာများ အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် စောင့်ရှောက်မှုများ ရရှိရန် အတားအဆီးများ အထူးပတ်သက်သည့် ဤအစီရင်ခံစာမှ တွေ့ရှိချက်များအရ နိုင်ငံ၊ ဒေသနှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့် အရေးယူလုပ်ဆောင်မှုများ လိုအပ်နေကြောင်း ပြသနေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် ရိုဟင်ဂျာများကို ကာကွယ်ရန်နှင့် အကြမ်းဖက်မှုလုပ်ရပ်များကို ထပ်မံဖြစ်စေရန် ၎င်း၏တာဝန်ကို မထမ်းဆောင် နိုင်သဖြင့် ထိရောက်သော အခွန်ရှည်မည့် စောင့်ရှောက်မှုများ၊ ဓားစာခံများကို ဗဟိုပြုသော တရားမျှတရေး လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် နောက်ထပ်မံ မဖြစ်ပွားစေရန် အတွက် တာဝန်ခံမှုနှင့် အာမခံချက်များပေးနိုင်စေသည့် အသက်ရှင် ကျန်ရစ်သူများ၏ ချက်ချင်းလက်ဝင်းလိုအပ်ချက်များကို ကူညီပေးရန်အတွက် နိုင်ငံများနှင့် အခြား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လှူဒါန်းသူများ ပေါ်တွင် မူတည်နေပါသည်။ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများအတွက် တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုအား ကူညီပေးရန် နိုင်ငံများနှင့် အခြား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လှူဒါန်းသူများတွင်ရှိသည့် တရားဝင် လုပ်ဆောင်ပေးရန်များနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်အညီ လူ့အခွင့်အရေးအတွက် သမားတော်များ သည် ချက်ချင်း ဖြစ်ပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှိသော အောက်ပါ တိုက်တွန်းအကြံပြုချက်များကို လုပ်ဆောင်ပေးရန် တောင်းဆိုအပ်ပါသည်။

မြန်မာအစိုးရသို့ ။

- တပ်မတော်၏ လိင်အကြမ်းဖက်မှုကို စစ်ဗျူဟာတစ်ခုအနေဖြင့် အသုံးပြုခြင်း အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးများကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းများ အားလုံးအတွက် လွတ်လပ်သော တရားမျှတသော ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးများကို ချက်ချင်းလက်ဝင်း အကောင်အထည်ဖော်ပေးရန်။
- တပ်မတော်နှင့် အခြားလုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များက ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် ကျူးလွန်ခဲ့သော လိင်အကြမ်းဖက်မှု အပါအဝင် ရာဇဝတ်မှုများ၏ ပမာဏနှင့် ပြင်းထန်မှုကို တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုပေးရန်နှင့် ဓားစာခံများကို ကုစားမှုပေးနိုင်စေရန် လူ့အခွင့်အရေးကျူးလွန်သူများကို လွတ်လပ်သော ဗြူဟာတရားရုံးမှောက်တွင် တရားစီရင်ပေးရန်။
- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများအရ လုပ်ဆောင်ပေးရန်ရှိသည့် ဝတ္တရားများအတိုင်း ရိုဟင်ဂျာများအပါအဝင် လူမျိုးစုအားလုံး၏ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ် ပေးနိုင်သည့် ဥပဒေပြုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို ချက်ချင်းလုပ်ဆောင်ပေးရန်။
- နိုင်ငံသားဖြစ်ရန် အာမခံပေးခြင်း၊ အိမ်နှင့်စိုက်ကွင်းများကို ပြုပြင်ပေးခြင်းနှင့် အဆိုပါ ရာဇဝတ်မှုများ ထပ်မံမဖြစ်ပွားစေရန် တရားဝင် အာမခံပေးခြင်းတို့ အပါအဝင် ရိုဟင်ဂျာဒုက္ခသည်များ၏ လူ့အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုပေးပြီး ဘေးကင်းလုံခြုံစေသော၊ ဂုဏ်သိက္ခာရှိပြီး မိမိဆန္ဒအလျောက် တိုင်းပြည် ပြန်ဝင်ခွင့်ပြုရန်။

ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်အစိုးရသို့ ။

- လိင်အကြမ်းဖက်မှုတွင် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများ အထူးသဖြင့် ရိုဟင်ဂျာများ အတွက် စိတ်လူမှုအထောက်အပံ့အပါအဝင် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုများ ရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- ရိုဟင်ဂျာ ဒုက္ခသည်များတွင် ဥပဒေအရ အကာအကွယ်များ ရရှိစေရန်အတွက် ရိုဟင်ဂျာများ၏ ဒုက္ခသည်အဖြစ် တရားဝင်အခြေအနေနှင့် တရားဝင် အထောက်အထားများ ချက်ချင်း ခွင့်ပြုပေးရန်နှင့် ရိုဟင်ဂျာများ၏ တိုင်းပြည်ပြန်ရွှေ့ သို့မဟုတ် နေရာရွှေ့ရေးတို့သည် ဘေးကင်းပြီး ဂုဏ်သိက္ခာရှိသော နေရာရွှေ့ခြင်း သို့မဟုတ် ဆန္ဒအလျောက်တိုင်းပြည်ပြန်ခြင်းများဖြစ်စေရန် တာဝန်ယူဆောင်ရွက် ပေးရန်။
- မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ်ကျူးလွန်ခဲ့သည့် လိင်အကြမ်းဖက်မှု အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအားလုံးကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရာတွင် စုံစမ်းစစ်ဆေးခွင့်ရှိစေရန်နှင့် သက်သေများစုဆောင်းရယူနိုင်စေရန်အပါအဝင် အားထုတ်လုပ်ဆောင်ပေးရန်။
- အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သော ရိုဟင်ဂျာများ သည် လုံလောက်သော အကာအကွယ်နှင့် ကျန်းမာရေးနှင့် စိတ်လူမှု အထောက်အပံ့များ ရရှိစေရန်အတွက် မုဒိန်းမှု၊ လိင်အကြမ်းဖက်မှုနှင့် အိမ်ထောင်တွင်း အကြမ်းဖက်မှုများနှင့်ပတ်သက်သည့် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများကို အားထည့် အားဖြည့်လုပ်ဆောင်ပေးရန်။

လူသားချီးစားမှုဆောင်ရွက်ထားသော အေဂျင်စီများ၊ အလှူရှင်များနှင့် ဒေသန္တရ စောင့်ရှောက်ပေးသူများ

- မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရိုဟင်ဂျာများ “နယ်မြေရှင်းလင်းရေး လုပ်ငန်းများ”နှင့်ပတ်သက်သည့် နာကျင်ဒဏ်ရာများကို အသိအမှတ်ပြုပြီး ရိုဟင်ဂျာဒုက္ခသည်များအားလုံး၏ စိတ်လူမှုနှင့် စိတ်ကျန်းမာရေးအထောက်အပံ့များ ချက်ချင်းလက်ဝင်းနှင့် ကာကွယ်ရှင် ရရှိစေရန် အပါအဝင် လိင်အကြမ်းဖက်မှုတွင် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများအတွက် ခြံငုံလှမ်းခြံသော အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများကို ဗဟိုပြုသော စောင့်ရှောက်မှုများ ပိုမိုရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- ဖော်ထုတ်လိုသည့်သူများကို ဥပဒေအရ အထောက်အပံ့ပေးနိုင်သည့် အခြေအနေများ ရရှိရန် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်းအပါအဝင် လိင်အကြမ်းဖက်မှုတွင် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်ခဲ့သောသူများအတွက် တရားမျှတမှု ပိုမိုရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- ကျန်းမာရေးကဏ္ဍမှ လေ့ကျင့်တတ်မြောက်ထားသူများက စုဆောင်း သိမ်းဆည်းထားသော ရာဇဝတ်မှု သက်သေများ ရှိရန်အတွက် တရားဝင်လမ်းကြောင်းနှင့် လိင်နှင့် ကျားမအခြေပြ အကြမ်းဖက်မှု (အက်စ်ဂျီတီစီ) အတွက် တိုင်တန်းရန်နှင့် အထောက်အထားရယူရန်အတွက် လမ်းကြောင်းများ ဖန်တီး အကောင်အထည်ဖော်ပေးရန်။
- ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းတွင် ရိုဟင်ဂျာများ၏ ပါဝင်မှုကို ပိုမိုမြှင့်တင်ပေးရန်နှင့် အထူးသဖြင့် အက်စ်ဂျီတီစီနှင့် စိတ်ကျန်းမာရေးနှင့် ဆက်စပ်ပြီး တရားမျှတမှုရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- နယ်ပယ်အားလုံးမှ စောင့်ရှောက်မှု ပေးသူများနှင့် အထူးကုများကို သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများ၏ တိုင်တန်းရန် စိတ်ဆန္ဒ ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး လေးစားသော အရည်အသွေးမြင့် စောင့်ရှောက်မှု သင်တန်းပေးခြင်း ပညာပေးခြင်းများ လုပ်ဆောင်ပေးရန်။
- ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများနှင့် စကားပြန်များသည် ကလေး၊ အမျိုးသား၊ ခွီလိင်၊ လိင်ပြောင်း၊ မေးခွန်းမေးခြင်းနှင့် လိင်ကြားမှ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများ အပါအဝင် ကျူးလွန်ခံရနိုင်သော သူများထံမှ ကျူးလွန်ခံရမှု၏ သဘောတရားကို ထိရောက်စွာ ဖော်ထုတ်တတ်ပြီး လုံလောက်သော ကျန်းမာရေးနှင့် စိတ်လူမှု စောင့်ရှောက်မှုများ ပေးနိုင်စေရန် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရန်။
- အက်စ်ဂျီတီစီနှင့် ဆက်စပ် ရာဇဝတ်မှုများမှ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများ တရားမျှတမှု ရရှိစေရန်အတွက် လိင်အကြမ်းဖက်မှု၏ စနစ်တကျအထောက်အထား ရယူရန် စံပိုကျိတ်ကောလ်များကို မိတ်ဆက်ပေးရန်။
- အက်စ်ဂျီတီစီ ၏ စင်တွင်းဒဏ်ရာများကို လျော့နည်းစေမည့် ဆက်သွယ်ရေးသုံး ပစ္စည်းနှင့် လှုပ်ရှားမှုများကို ဖန်တီးပေးရန်နှင့် ရှိနေသော ကျန်းမာရေးနှင့် စိတ်ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများမှတစ်ဆင့် တိုင်တန်းခြင်းနှင့် ကျန်းမာရေးအထောက်အပံ့များကို ရယူခြင်းကို အားပေးရန်။



ဒေါက်တာ ပိုနီရာ ဟော့ပိန်း၊
ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ရှိ
အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သော
ရိုဟင်ဂျာများကို
စောင့်ရှောက်ပေးခဲ့သော
ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတစ်ယောက်
တစ်ဦး။ ။ လူ့အခွင့်အရေးအတွက်
သမားတော်များ အတွက် ဆာလာဟုဒင်
အောင်

တိုက်တွန်းအကြံပြုချက်များ

အဆက်

နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းများသို့။

- လိင်အကြမ်းဖက်မှု အပါအဝင် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် လူ့အခွင့်အရေးကို အကြီးအကျယ်ကျူးလွန်ခဲ့သူများအား ရန်ငြိမ်သမှုနည်းဖြင့် အရေးယူ နိုင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများကို ဗဟိုပြုသော နည်းလမ်းဖြင့် လိုအပ်သော ဘဏ္ဍာရေး၊ နည်းပညာ နှင့် နိုင်ငံရေးအရင်းအမြစ်များဖြင့် ပြည့်စုံသော နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်မှုဖြင့် အရေးယူနိုင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထောက်ပံ့ပေးရန်။
- မြန်မာအစိုးရအား ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးများအပေါ် လူမျိုးသုန်းသတ်ဖြတ်ခြင်း မှ အစွမ်းကုန် ကာကွယ်ပေးရန် နှင့် နောက်ထပ်ရာဇဝတ်မှုများ မကျူးလွန်နိုင်စေရန် အတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှု တရားရုံးမှ ထုတ်ပြန်ထားသည့် နည်းလမ်းများကို လိုက်နာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- လိင်ရာဇဝတ်မှုများ နှင့် လိင်စော်ကားမှုများကို အတင်းအဓမ္မ ကြည့်ခိုင်းခြင်းသည် လူသားမဆန်သော လုပ်ရပ်ဖြစ်ပြီး ကြီးမားသော ခံစားမှု၊ ကိုယ်ကာယ နှင့် စိတ်နှလုံးကို နာကျင်ခံစားရစေနိုင်သဖြင့် တရားစွဲဆိုသင့်သော လုပ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပေးရန်။

- လိင်အကြမ်းဖက်ခံခဲ့ရသော အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများအတွက် အပြောင်းအလဲဖြစ်စေသော၊ ပြန်လည်ထူထောင်ပေးနိုင်သော၊ ပြန်ပေးဆပ်နိုင်စေသော တရားရေးစနစ်ဖြင့် လျော်ကြေးရအောင် ဆောင်ရွက်ပေးပြီး ပရိုဂရမ် ဒီဇိုင်းဆွဲခြင်း နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း တို့တွင် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများ ဗဟိုပြု နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုပေးရန်။
- ကျူးလွန်မှုများကို ကာကွယ်ပေးနိုင်ရန် ဒီဇိုင်းဆွဲထားသော အပြောင်းအလဲများ နှင့် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သော ရိုဟင်ဂျာများ နှင့် ၎င်းတို့၏ အသိုင်းအဝိုင်းများ၏ လိုအပ်ချက်များ နှင့် အမြင်များကို ဦးစားပေးသော နိုင်ငံတကာ တရားမျှတရေး နှင့် တာဝန်ခံရေးအတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ပေးကြရန်။
- ဒုက္ခသည်များအား လုံခြုံသော၊ ဂုဏ်သိက္ခာရှိသော၊ မိမိဆန္ဒအလျောက် တိုင်းပြည်ပြန်ရွှေ့မှုကို တစ်ယောက်ချင်းစီ၏ ရွေးချယ်မှုအတိုင်း ရိုဟင်ဂျာများ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်ရေး အခွင့်အရေးအပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေး အကာအကွယ်များဖြင့် နိုင်ငံတကာ၏ စောင့်ကြည့်မှုတို့ဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးရန်။

အဆုံးမှတ်စုများ

၁။ Physicians for Human Rights, "Widespread and Systematic"; Parmar et al., "Violence and Mortality in the Northern Rakhine State of Myanmar, ၂၀၁၇"; Physicians for Human Rights, "The Chut Pyin Massacre: Forensic Evidence of Violence against the Rohingya in Myanmar"; UN Human Rights Council, "Report of the Independent International Fact-Finding Mission on Myanmar"; Haar et al., "Documentation of Human Rights Abuses among Rohingya Refugees from Myanmar"; Messner et al., "Qualitative Evidence of Crimes against Humanity."

၂။ UN Human Rights Council, "Sexual and Gender-Based Violence in Myanmar and the Gendered Impact of Its Ethnic Conflicts"; Wheeler, All of My Body Was Pain; Chynoweth, "It's Happening to Our Men as Well": Sexual Violence Against Rohingya Men and Boys"; Medecins Sans Frontieres, "No One Was Left Death and Violence Against the Rohingya in Rakhine State, Myanmar"; Patten, Statement by the Special Representative of the Secretary-General on Sexual Violence in Conflict, Ms. Pramila Patten; Global Justice Center, "Discrimination To Destruction: A Legal Analysis of Gender Crimes Against the Rohingya"; Ryan, "When Women Become the War Zone."

၃။ UN Human Rights Council, "Sexual and Gender-Based Violence in Myanmar and the Gendered Impact of Its Ethnic Conflicts"; UN Human Rights Council, "Report of the Independent International Fact-Finding Mission on Myanmar"; Beech, Nang, and Simons, "Kill All You See: In a First, Myanmar Soldiers Tell of Rohingya Slaughter - The New York Times."

၄။ Wheeler, All of My Body Was Pain; UN Human Rights Council, "Sexual and Gender-Based Violence in Myanmar and the Gendered Impact of Its Ethnic Conflicts"; UN Human Rights Council, "Report of the Independent International Fact-Finding Mission on Myanmar"; Patten, Statement by the Special Representative of the Secretary-General on Sexual Violence in Conflict, Ms. Pramila Patten; Chynoweth, "It's Happening to Our Men as Well": Sexual Violence Against Rohingya Men and Boys"; Gelineau, "Rohingya Methodically Raped by Myanmar's Armed Forces"; Medecins Sans Frontieres, "No One Was Left Death and Violence Against the Rohingya in Rakhine State, Myanmar"; Ryan, "When Women Become the War Zone"; Global Justice Center, "Discrimination To Destruction: A Legal Analysis of Gender Crimes Against the Rohingya"; Sultana, "Rape by Command. Sexual Violence as a Weapon against the Rohingya."

၅။ Aljazeera, "Myanmar Finds War Crimes but No Genocide in Rohingya Crackdown"; Human Rights Watch, "Myanmar's Investigative Commissions: A History of Shielding Abusers."

၆။ Morse, "Documenting Mass Rape"; The Office of the Prosecutor, International Criminal Court, "Policy Paper on Sexual and Gender-Based Crimes"; Van Shaak, Beth, "Obstacles on the Road to Gender Justice: The International Criminal Tribunal for Rwanda as Object Lesson"; Nu and Quadri, "Myanmar's Justice System Is Failing Survivors of Sexual Violence"; AFP, "Rape in Myanmar Is 'Silent Emergency.'"

၇။ Office of the Prosecutor, Situation in the People's Republic of Bangladesh/Republic of the Union of Myanmar; International Court of Justice, "Press Release: The Republic of The Gambia Institutes Proceedings against the Republic of the Union of Myanmar and Asks the Court to Indicate Provisional Measures"; International Court of Justice, "Press Release: The Court Indicates Provisional Measures in Order to Preserve Certain Rights Claimed by The Gambia for the Protection of the Rohingya in Myanmar"; Khin, "Complainant Files a Criminal Complaint of Genocide and Crimes against Humanity Committed against the Rohingya Community in Myanmar - Universal Jurisdiction"; Bensouda, "Statement of the Prosecutor of the International Criminal Court, Fatou Bensouda, Following Judicial Authorisation to Commence an Investigation into the Situation in Bangladesh/Myanmar."

၈။ "We, the Rohingya, Can't Wait for Justice from Faraway Courts"; "The International Court of Justice and the Rohingya"; Gorlick, "The Rohingya Refugee Crisis, International Justice, and Rethinking Solutions."



လူ့အခွင့်အရေးအတွက် သမားတော်များ

လူ့အခွင့်အရေးအတွက်သမားတော်များ (ပီအိတ်ချ်အာ)သည် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏ သိပ္ပံနည်းကျပြီး ယုံကြည်ရသော အသံများကို အသုံးပြုပြီး ကမ္ဘာအနှံ့အပြားရှိ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို အထောက်အထား ရှာဖွေပြီးသတိပြုမိလာအောင် နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ မြေမြှုပ်ခိုင်းမှုများ ရှင်းလင်းရေး လုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး နိုဘယ်လ်ဆု တွဲဘက်ချီးမြှင့်ခံရသည့် ပီအိတ်ချ်အာသည် ၎င်း၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို ဖာရာကျင့်ခံရသော ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ နှင့် တိုက်ခိုက်ခံခဲ့ရသော ကျန်းမာရေး ဌာနများ အတွက် ထွက်ဆိုပေးရေး၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုကို ကာကွယ်ပေးရေး၊ လူမဆန်သော အပြုအမူများကို အထောက်အထားပြုစေရန် နှင့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်သူများကို တာဝန်ယူစေရေးများ အတွက် အသုံးပြုပါသည်။



၁၉၉၇ ငြိမ်းချမ်းရေး နိုဘယ်လ်ဆု တွင် မျှဝေခဲ့သည်